

Antonio Negri

Så började imperiets fall

Multituder och rörelser i Genua

Det är inte längre ett avantgarde som står på barrikaderna, utan en *multitud*. Antonio Negri såg detta nya proletariat i Genua, men också det förflutnas spöken – en politisk vänster som är alltför djupt involverad i de statliga kontroll- och maktsystemen.

Under förberedelserna inför Genuamötet upprepade *Corrierere della sera* och andra dagstidningar Pasolinis gemena och naiva "rap" om Valle Giulia:¹ "poliserna är folkets söner, studenterna är rikemanssöner". Men situationen har förändrats, även om våra mest framstående journalister, som helt och hållet står på maktens sida, inte har insett det. Genua var ett uttryck för otrygghet. De unga demonstranterna i Seattle, Göteborg, Québec och Genua är alla "folkets söner", de har inte och kommer inte att få någon fast inkomst, medan poliserna i Genua har en trygg lön med betydande tillägg för riskfyllda uppdrag, pension vid femtio års ålder och garanterad ny tjänst så snart deras hår har börjat gråna. Det är underligt att regimens seloter inte förstår de här små nyheterna: Genua var ett uttryck för "sambällsarbetarna", de rörliga, flexibla, fattiga, intelligenta, oberäkneliga, radikala...

Detta är den nya sammansättningen av proletariatet, eller multituden som man skulle säga idag, multituden med kort hår och PC:n över axeln (PC:n som ett redskap integrerat med hjärnan för att kunna arbeta självständigt, ett redskap som inte behöver lånas ut av någon chef).

De här människorna förstår inte varför de måste ha en chef och framför allt förstår de inte varför kapitalismen, den kapitalistiska marknaden, den kapitalistiska globaliseringen av handeln måste anses som "naturlig" och nödvändig, varför de fattiga unga svarta måste arbeta som slavar medan de västerländska proletärererna inte får något arbete. De förstår inte varför G8 styr en värld där fattigdom har blivit ett gemensamt tillstånd där den enda moralen representeras av den skrytsamma rikedom och makten som garanterar den. Nej. Denna situation är upprörande! Genuas multitud är fattig och upprörd. Det vore bra om våra journalister kunde minnas, innan andra katastrofer inträffar, vad Goffredo Parise skrev på första sidan i *Corriere della sera* under den avlägsna tid då Piero Ottone var chef för tidningen: "verkligt vackert vore om borgarna (de som känner sig förolämpade, de som skriver brev till tidningarna) en gång för alla förstod att de fattiga alltid har rätt, på alla sätt och på alla områden."

Sociologutbildade aktivister säger att de otrygga tillfälliga arbetena är kvinnliga. Arbetet femininiseras genom den otrygga arbetsmarknaden, det visar på den otydliga gränsdragning mellan produktion och fortplantning,

mellan arbete och tjänster, som sedan urminnes tider har karakteriserat kvinnors arbete. Den otydliga gränsdragningen mellan tid att leva och tid att arbeta. Den tillfällighetsarbetande otrygga multituden i Genua var kvinnlig; denna multitud som blivit utsatt för ett dubbelt förtryck genom statens våld och G8:s arrogans. Det var alltså kvinnligt att undvika en sammandrabbning. Agnoletto och Cesarini förstod detta vid mötet på Genuastadion när de vägrade fortsätta sammandrabbningen under natten efter mordet på Carlo Giuliani.² Om de inte hade gjort det skulle vi alla ha sjunkit ännu djupare ner i kaos och död. Jag minns vissa nätter med stadsgerillan i början av 70-talet. Den vacklande och skrämde polisen hade blivit en vild best. Vi var lika dåliga vi och gjorde motstånd som krigare. Men nu är allt annorlunda. Det är inte längre ett avantgarde utan en multitud på barrikaderna, det är inte längre några fanatiska svarta blocket-anhängare utan otrygga tillfällighetsarbetare, rörliga, flexibla, fattiga, intelligenta, oberäknliga, radikala. Kvinnor och ungdomar. Många är piercade. Och när en ung tjej fick sin näsring bortsliten i Bolzanetofängelset³ var det lika fruktansvärt, lika fruktansvärt symboliskt som mordet på Carlo Giuliani. Mottot för majoriteten av demonstranterna i Genua var alltså att undvika våld; ett uttryck för det sociala och otrygga proletariats vilja att undvika att bli exploaterade. Ett massuttågets motto: nej till våld, nej till arbete. Låt oss gå framåt och lämna denna kväljande våldsstämning som fascister, poliser, G8, diplomater och cyniska journalister njuter av... Så har imperier fallit tidigare. Man får läsa Gregorovius, men innan honom även Montesquieu och Gibbon.

Man såg många munkar, nunnor, präster, unga katoliker, protestanter och till och med muslimer. Var Genua en religiös rörelse? En rörelse grundad på medlidande? Så framstod det för kapitalismens beskyddare som vet att vara ateister och frimurare men som räds viljan och utopin. Idioter! Det finns visserligen en religion som siktar mot höjderna, mot de mystiska saligheterna och dimmiga new age-tankarna, men dessa medlidsamma människor deltog helt säkert inte i Genua. Men det finns också en religion som drar till sig folk från botten, som inte bygger på medlidande utan på broderskap, på en stark känsla delad med andra, med de fattiga, de plågade, med de utnyttjade, med de otrygga och de deprimerade, med de ensamma människorna och de som är i dåligt sällskap, med fångar och, som det står i Toran och Evangelierna, med änkorna... Det är en samlingens religion, en religion för det bibliska medlidandet med kvinnan som har förlorat mannen hon älskade. Den sortens religion var verkligen närvarande i Genua. Det var mycket vackert att se don Ciotti och don Gallo dansa indianernas rituella danser.⁴ Det är i dessa rörelser, när människor genom medlidande bygger ett gemensamt öde, när generositeten och gåvan motsätter sig marknadsekonomin logik, det är då religionen framträder – inte i kyrkornas hycklande dunkel, utan i ljuset av den globala och missionerande samhällskritiken som ljuder över hela världen. Den är med nödvändighet en del av det kapitalismens uttåg som massorna i Genua håller på att förbereda.

Runt Genuamötet såg man det förflutnas spöken vakna upp. Zombierna. Vänsterdemokraterna (Democratici di Sinistra), ett kampens parti som blev regeringsparti, är ett mycket pinsamt fall. Jag talar då inte om den schizofrena linje de höll gentemot Genoa Social Forum,⁵ inte heller om hoten som riktades mot de aktivister (särskilt syndikalister) som ville delta i demonstrationerna. Problemet ligger inte där, det gäller denna politiska makts djupa inblandning (helt enligt sin tradition) i de statliga och samhällseliga ordnings- och kontrollinstitutionerna. Vänsterdemokraterna (liksom deras företrädare i kommunistpartiet efter andra världskriget) har aldrig sett den folkliga samhällskritiken som en självständig motståndskraft i förhållande till de

kapitalistiska institutionerna, inte heller som en kraft som uttrycker sin egen etik och sin egen civilisation. Tvärtom; samhällskritiken måste alltid rymmas inom ramarna för en politisk kompromiss med Staten. Detta kunde märkas (men inte rättfärdigas) när kommunistpartiet gick in i ett internationellt sammanhang där just kompromissen var den adekvata riktlinjen för blockens ömsesidiga "återhållsamhet"... Att återgå till kompromisslösningar som de gjort och kommer fortsätta att göra, är idag – när det inte längre finns någon röd armé eller någon seger i Stalingrad som stöd för en strategisk plan, när Berlinmurens fall har sanktionerat att "den verkliga socialismen" byggs genom cancerogena byråkratiska kompromisser – helt enkelt detsamma som att vara korrupt. I Genua avslöjades korruptionen inom oppositionens politiska makt när de för att misskreditera rörelsen anklagade den för hot mot den allmänna ordningen, bedräglig våldspropaganda och till och med försvar för den globala kapitalismen. Men rörelsen i Genua, som kommer från Seattle och Chiapas skogar, Los Angeles-kvarteren och apartheidens Bantustan, är Boudiennys röda kavalleri...

De föll samman inför fotografiet. Den postmoderna samhällskontrollen utger sig för att vara skarpsinnig och kontinuerlig, den simulerar genomskinlighet. Men här placeras de svullna kropparna och de rasande batongerna i en och samma direkta och fruktansvärda linje som går tillbaka till kontrollen under tortyrens mardrömslika tid. Berlusconi är verkligen en okunnig: han tjänade tidigare pengar inom byggnadssektorn, när dagstidningarna och de amerikanska TV-stationerna förgäves försökte hindra spridningen av bilder från Vietnam och den revolutionära defaitism som de visade...

Han borde dock ha kommit ihåg Schwarzkopfs, Pentagons och CNN:s särskilda mediestrategi under Gulfkriget. Genom en estetisk och rigid censur befriade man sig då från seendet, bilden och alltså lidandet och döden. I Genua tillintetgjordes den mest sofistikerade mediekontrollteknik. Varje ung människa hade en kamera. Man översvämmades av fotografier, kroppar och enstaka händelser, av grymhet och galenskap. Man såg svarta block-anshängare och poliser, men aldrig något fokus på den imponerande kortegen.

Men multituden består av enskilda och varje enskild människa hade en kamera: mängden av fotografier visade sig vara ett mycket skarpare vapen än en batong förvandlad till tortyrinstrument. I Genua tittade alla, men det fanns inte en enda smygtittare. I Genua befriade sig Big Brother från sina härskare, speglarna, narcissismen och perversionen. Att titta var att göra motstånd, det var att producera en bild mot kontrollen, ett ord mot maktens språk. Jag erkänner att jag log bittert när jag såg direktsändningen av polisens pogromer i Diaz-Pertini-skolan...⁶ Dagen därpå, när jag talade med en kamrat som har suttit tjugo år i fängelse, log vi åter bittert tillsammans när vi fick reda på vad som hade hänt i Bolzaneto-fängelset. Sådana massakrer är inte vanliga, men de är heller inte ovanliga i de italienska fängelserna: de är så att säga normala om det är nödvändigt. Jag kan själv vittna om åtminstone tre massakrer under mina långa år i olika fängelser: i Rebibbia, San Vittore och i "superfängelset" Trani... Varje fånge och varje aktivist, såväl präster som konfessionslösa, kan vittna om tiotals, om inte hundratals fall av tortyr och blint våld mot fångar. Sassari förra året är det senaste i raden. Association Antigones dokumentation av övergreppen är imponerande.⁷ Alla kunde se hur våldsamma grupper av upphetsade unga poliser kan bli. I Trani var "promenadernas" murar bestänkta av blod och man såg fler människor som fick fingrarna brutna när de försökte skydda sina huvuden från batongslagen än oskadda huvuden. Min fängelsekamrat och jag fick nästan lust att skratta: här, i Diaz-skolan, i Bolzaneto, finns det åtminstone läkare som går runt och låtsas vårda fångarna,

hos oss, på den tiden, gick det tre dagar och tre nätter utan att vi såg en läkare. Det var en fruktansvärd jul, men annorlunda! Helt enkelt! I Genua var det många som videofilmade; vi väntar på deras filmer. De amerikanska filmerna visar polisbestar i aktion i fängelserna. Låt oss hoppas att den italienska filmen inom en inte alltför avlägsen framtid kommer att visa samma verklighet som de amerikanska filmerna.

Och bakom mitt bittra leende finns framför allt en önskan: att våra snälla intellektuella, vår intelligenta vänster, våra tredje världen-älskare kommer och tittar in i våra fängelser. "I care." Diaz-skolan och Bolzaneto är inte något undantag... Om någon filmare sedan skulle vilja ägna sig åt galärfångarna, skulle min kamrat och jag med frustrerad ironi genast kunna erbjuda honom två scenarier: ett första om de blinda massakrerna och de bråkiga förflyttningarna från ett fängelse till ett annat; ett andra om galningarna som satt instängda i fängelserna (människor som var galna eller som blivit det i fängelset)... Gratis scenarier. Kanske ännu mer fruktansvärda än Diaz och Bolzaneto... Varför måste det till monstruösa saker för att en rörelse ska förlora sin oskuld?

Underligt vad fort allt går! Dagen efter massakern i Genua ringer en kamrat mig och berättar vad han själv har upplevt. Han avslutar plötsligt sin berättelse och säger: Vi måste tillbaka till samhället... i höst måste vi vara beredda på att göra motstånd, att svara, att kämpa! Underligt vad fort allt går! Samma kamrat skulle bara för en månad sedan ha låtit nästan pessimistisk, tyngd av en tydlig känsla av svårighet eller omöjlighet... Nu talar han med mig om metallarbetarnas arbetskontrakt, saker som jag trodde tillhörde en annan epok, värdig en heroisk tid! Men nej, han tillägger att de nu har förstått att det inte bara handlar om att försvara sig, utan framför allt om att bilda en gemensam front med folket i Genua, de rörliga, flexibla, fattiga, intelligenta, oberäkneliga, radikala tillfällighetsarbetarna... Jag svarar tvivlande. Han säger: Om metallarbetarna inte går samman med tillfällighetsarbetarna, kommer de alla inom några år att vara tillfällighetsarbetare... Slutsatsen kommer självmant: Arbetsgivarna driver arbetarklassen till otrygghet; det motstånd som fackföreningarna föreslår (yrkeskårens flykt, grundande av en arbetarklassens aristokrati) håller inte längre, eller snarare, misslyckandet håller på att bli definitivt denna höst i och med globaliseringen; vad ska man då göra om inte föregripa en stark front av alla otrygga (metallarbetare inbegripna)? Jag ber min kamrat att inte förenkla alltför mycket. Men jag tänker ändå att detta är den mest logiska lösningen och att detta paradoxala föregripande av "den gamla ekonomins" arbetares öde, sett till den fart vår historia har tagit, inte endast innebär en logisk slutsats utan även en konkret möjlighet... Såg du inte, tillägger min metallarbetarkamrat, hur många av den gamla ekonomins unga arbetare, de "nya anställda", som fanns bland människorna i Genua? Naturligtvis kan du inte ha sett det, de var likadana som de andra. De gick bland de otrygga; arbetarklassen befann sig i multituden. Kampen har en ny sammansättning och den nya "kampcykel" man talar om efter Genua går i multitudernas tecken.

Under dagarna i Genua sade några kamrater skämtsamt: "om vänstern vill återerövra Bologna måste de sluta förbund med Wu Ming".⁸ Medan andra tjtade: "det är lättare för en kamel än för vänstern att komma igenom ett nålsöga".

I själva verket var nålsögat konstruerat av Wu Ming... Så mycket vishet man kunde läsa i Genua-tidningarna: gamla kommunistkamrater erkände inte bara att den demokratiska kompromissen inte betalar sig, utan även att sökandet

efter den nu, i och med globaliseringen, blir en masochistisk operation; av detta drar de så slutsatsen att vi måste öppna oss för rörelsernas rörelse, att vi måste lära av den och börja andas lite frisk luft... men varför skulle rörelsen acceptera denna allians om den skulle vara ett ärligt och sant förslag? Rörelsen opererar redan på global terräng, dess tid och dess kamp definieras av globaliseringen.

Rörelsen är nomadisk, dess strategi går utanför nationsgränserna, den ringlar sig och länkar samman genom sina rörelser, hybridiserar och förändrar tider och platser på jorden. Den erkänner Söder i Norr och revolutionens tid i produktionssättets metamorfos. Rörelsen är hegemonisk; utan motsägelse finner man den i Europas centrum och mitt i Chiapas skogar, i USA, i öknarna och i de afrikanska miljonstäderna, i de indonesiska studenternas revolter och i det växande och upprörda motståndet hos de ryska intellektuella... Den italienska vänstern har bara en enda möjlighet: att ställa sig i denna hegemoniska rörelses tjänst (för övrigt hade omfördelningen av makten mellan vänstern och rörelsernas rörelse börjat redan innan Genua). I Genua kunde man redan se lokala riksdagsmän och administratörer vars politiska referenser inte längre utgjordes av de gamla parlamentariska partierna utan av rörelsen. Den administrativa handlingen ges legitimitet genom de behov som rörelserna tolkar, den viker sig och rättar sig efter rörelsens krav och de aktiva gräsrotternas generositet... Inom globaliseringen är "traslatio", överförandet av makten, på väg att realiseras i två riktningar: på ena sidan finns imperiets makt, på den andra rörelsen som vill omfördela rikedom och friheten... Vad hade då vänstern och dess mörka tradition här att göra? Kommunismen är en alltför allvarlig sak för att lämnas till kamelerna. Leve Wu Ming!

Massakern i genua ägde inte rum utan anledning, av en slump, den var inte någon "oönskad följd". Den var förutbestämd. Pressen gav fritt spelrum åt fantasin. Hypoteserna var att allt hade beslutats av Fini mot Berlusconi, av karabinjäverna mot polisen... Galenskaper. Grunden till beslutet var som så ofta inte en klar vilja utan ett vacklande syfte. Vilken global regering vill vi ha? frågar sig politikerna och poliserna. Förtrycket beror på hur de svarar på den frågan. Två lösningar framträder (eller verkar framträda). Å ena sidan den modell som hittills verkar ha varit den vinnande, ett aristokratiskt imperium, det vill säga den internationella finansvärlden och de multinationella företagen. I denna modell är aristokratin en förmedlande länk mellan en central imperiell makt (idag i stort sett representerad av det amerikanska presidentstyrets militära, ekonomiska och kommunikativa kapacitet, av de tre Rom som presidentstyret utgörs av: militärerna i Washington, finansmännen i New York och filmstjärnorna i Los Angeles) och en demokrati som genom FN, frivilligorganisationerna och rörelserna kommer till uttryck överallt i världen. Det finns alltså en kraft som dämpar den imperiella makten: det är nödvändigt att ge plats åt denna rörelse. Men det finns en annan, lite mer reaktionär hypotes. Det är inte Fini och Baget-Bozzo som har skapat den,⁹ inte heller deras kumpaner inom polisen och kyrkan, men de känner sig väl till mods i den – av ideologisk och teologisk tradition. Det är hypotesen om det bysantinska imperiet. Här försvinner jämvikten mellan de tre makterna som stod sida vid sida: den imperiella, den aristokratiska och den demokratiska. Den imperiella makten tar all plats. Den definieras genom rymdförsvaret. De internationella nät som sätter värde på arbetet och jorden sluter sig på ett mystiskt sätt. I de stora absidvalven som inramar de bysantinska mosaikerna ses Kristus omringad av de tolv apostlarna och de tolv tecknen på apokalypsen. Med andra ord finns det folk vid makten som tänker att arbetsgivarnas frihet att producera och skaffa sig rikedom är gränslös och att denna frihet bör skyddas fullständigt. Nu och i framtiden innebär rymdförsvaret en investering

mot det som ska komma, mot allt framtida motstånd.

Men låt oss återgå till nutiden. I Genua är det bysantinerna, fascisterna och prästerskapet som har vunnit makten, inte de små servila kyrkvaktmästarna som syns i Palazzo Chigi och Montecitorio.¹⁰ Det hela är desto farligare eftersom det är i imperiets mitt som dessa alternativ har tänkts ut. Men Genua föregriper svaret: det är en barbarisk räd, ett vulkanutbrott, den enda möjliga förnyelsen.

Genua är också Carlo Giulianis död. En enkel pojke som svarar på polisens provokationer, den bysantinska makten, genom att beväpna sig med vad han hittar på gatan, stenar och batonger. Han dödades. Han mördades. Man anklagar honom för att vara våldsam, men att bli upprörd, är det våld? Spinoza definierar upprördheten som hat mot någon som har gjort någon annan illa. Han tillägger att upprördheten verkar fungera som någon slags rättvisa. Men idag, långt efter Spinoza, finns det en redundans, ett överflöd av kärlek hos de unga i det nya produktionssättet, i den nya klassammansättningen, bland de fattiga, intelligenta, otrygga människor som är jordens förnyelse – det finns alltså ett överflöd av kärlek som går utanför upprördhetens rättvisa. I Carlo Giulianis oerhörda offer ser vi ett våld förskönat av kärlek. Vi hävdade ovan att rörelsen byggde sin idé på det kvinnliga arbetet, till och med på ett arbete som har femininiserats. Även i Carlo Giulianis tragedi ser vi denna översvallande och omåttliga kärlek: fattigdomen som är nära döden förnyar i dödsögonblicket sin kärlek till världen, till förändringen, till framtiden.

¹ Valle Giulia i Rom var skådeplats för en av de första sammandrabbningarna mellan studenter och ordningsmakt 1968.

² Vittorio Agnoletto och Luca Cesarini, talesmän för Genoa Social Forum. (öa)

³ Gripna aktivister fördes till Bolzanetofängelset. (öa)

⁴ don Ciotti är präst och mycket engagerad i samhällskampen, han strider på invandrarnas, fångarnas och narkomanernas sida. don Gallo är präst och mycket engagerad i rörelsen No Global.

⁵ Genoa Social Forum, ett nätverk av italienska och internationella organisationer bildat inför G8-mötet. (öa)

⁶ Diaz-skolan var Genoa Social Forums officiella sovplats under G8-mötet och stormades av polisen. (öa)

⁷ Association Antigone bevakar fångarnas rättigheter i de italienska fängelserna. (öa)

⁸ Wu Ming är en tankesmedja, ledd av en grupp skrivande agitatorer. På kinesiska betyder Wu Ming "anonym". En av grundarna är Roberto Bui. För en presentation av Wu Ming, se www.wumingfoundation.com.

⁹ Gianni Baget-Bozzo, välkänd italiensk teolog, sympatiserar med Berlusconi. (öa)

¹⁰ Palazzo Chigi och Montecitorio är statsministerns respektive parlamentets säten.

Published 2002-02-21

Original in Italian

Translation by Nadja Leijonhufvud (from french)

Contribution by Glänta

© Multitudes/Glänta/Negri

© eurozine